

Bűntelenség vagy büntetlenség? A jogi személlyel szembeni büntetőjogi intézkedések

KLOTZ Péter

A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény 2004. május 1-jén, Magyarország európai uniós csatlakozásakor lépett hatályba. A törvény áttörte azt a sokáig tabunak számító elvet, amely a jogi személyekkel szemben nem engedte meg büntetőjogi szankciók alkalmazását. Bár a magyar szabályozás olyan messzire nem ment, hogy elismerje a jogi személyek bűnösségét, a törvény számos ponton jelentős újítást vezetett be. A tanulmányban bemutatott példák és a statisztikai adatok azonban arra utalnak, hogy a szabályozást a gyakorlatban alig alkalmazzák: évente alig néhány esetben születik bírósági döntés intézkedés alkalmazásáról, miközben a jogi személlyel szemben alkalmazott szankcióknak fontos szerepük lehet a gazdasági élet kifehérítésében. Jelen tanulmány kísérletet tesz e hiányosság okainak feltárására, valamint javaslatokat fogalmaz meg a hatékonyabb jogalkalmazásra vonatkozóan.

Az 1990-es évektől a határok nyitottabbá válásával és a technika fejlődésével jelentősen megnöttek a szervezett bűnözés lehetőségei és meghatványozódott az így okozott gazdasági kár. A jelenség visszaszorítása érdekében az államok a szorosabb együttműködés érdekében egymás után kötötték meg a nemzetközi egyezményeket,¹ valamint figyelmüket az e tevékenységben érintett jogi személyek felé fordították. Nyilvánvalóvá vált ugyanis, hogy a jogi személyek – elsősorban a gazdasági társaságok – sok esetben a bűnös tevékenységek egyfajta fedővállalkozásaként működtek. Tevékenységükkel sokkal nagyobb károkat képesek okozni, mint a természetes személyek körébe tartozó bűnelkövetők, ugyanakkor felelősségre vonhatóságuk korlátozott. Ebből következően a kontinentális országok is egyre nagyobb számban kezdték elfogadni az angolszász országok által követett, a jogi személyek büntetőjogi felelősségének megállapítását lehetővé tevő elvi megközelítést.²

Jogdogmatikai szempontból könnyen levezethető, hogy ha a jogi személy felelőssége kiterjedhet a polgári jogi és közigazgatási jogi viszonyokra, vagyis saját nevében hozhat olyan döntéseket, amelyek alapján kártérítési felelőssége vagy a jogszabályi követelmények megsértése miatt pénzbírság-fizetési kötelezettsége keletkezhet, úgy

1 Például a külföldi hivatalos személyek megvesztegetése elleni küzdelemről szóló 1997-es OECD-egyezményt, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló 1997-es egyezmény második jegyzőkönyvét vagy a határon átnyúló szervezett bűnözés elleni 2000. évi ENSZ-egyezményt.

2 A magyar jogtörténet vonatkozó forrásairól lásd: Szikora (2001), a jogtudomány által elfoglalt nézetekről lásd: Kovács (1999) 92–110.

felelősségre lehet vonni ennél súlyosabb cselekedetek miatt is. A büntetőjog klasszikus rendszerébe illesztés során elsősorban ott merülhet fel kérdés, hogy elválasztható-e a jogi személyt irányító természetes személy bűnös szándéka a jogi személy saját akaratától. Vagy létezhet-e olyan fordított eset, hogy a jogi személy saját akaratából követ el bűncselekményt, miközben az őt irányító természetes személyeknek nem áll szándékában bűncselekményt elkövetni?

A hazai anyagi jogi szabályozás

A magyar jogi hagyomány nem ismeri el a jogi személy bűnösségét („societas delinquere non potest”) és büntetőjogi felelősségét, így a jogi személlyel szemben alkalmazható szankciókat a jogalkotó intézkedésként, a büntető törvénykönyvtől elkülönült, külön törvényben szabályozta. Magyarország az európai uniós csatlakozással összefüggő jogharmonizációs kötelezettségek végrehajtásaként fogadta el a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvényt (a továbbiakban: Jszbt.), amely 2004. május 1-jén lépett hatályba. A következőkben e törvény alapján – terjedelmi okok miatt – az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi szabályait ismertetem. A törvény meghatározása szerint jogi személy alatt minden szervezetet és annak önálló képviseleti joggal rendelkező szervezeti egységét kell érteni, amelyet a jogszabály jogi személyként ismer el, valamint azt a szervezetet, amely a polgári jogi viszonyok önálló jogalanya lehet, és a tagoktól elkülönülő vagyonnal rendelkezik, ideértve a polgári törvénykönyv szerinti előtársaságokat is.³ A törvény azonban – összhangban a nemzetközi jog rendelkezéseivel – nem alkalmazható a magyar állammal, külföldi állammal, az alkotmányos szervekkel, illetve jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási és önkormányzati igazgatási feladatot ellátó szervekkel, valamint nemzetközi szerződéssel létrehozott nemzetközi szervezetekkel szemben.⁴

A törvény szerint a jogi személlyel szemben intézkedések csak szándékos bűncselekmény elkövetése esetén alkalmazhatók, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el, és a bűncselekményt a jogi személy

- vezető tisztségviselője vagy a képviseletre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetve tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelőbizottságának tagja, illetve ezek megbízottja a jogi személy tevékenységi körében követte el;
- tagja vagy alkalmazottja a jogi személy tevékenységi körében követte el, és a vezető tisztségviselő, a cégvezető, illetve a felügyelőbizottság irányítási vagy ellenőrzési kötelezettségének teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna.

Az előzőekben meghatározott eseteken kívül a törvényben meghatározott intézkedések alkalmazhatók akkor is, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával

³ Jszbt. 1. § (1) bek. 1. pont

⁴ Jszbt. 1. § (2) bek.

követték el, és a jogi személy vezető tisztségviselője vagy a képviselőre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetve tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelőbizottságának tagja a bűncselekmény elkövetéséről tudott.⁵

Amennyiben a bíróság az említett bűncselekmény elkövetőjével szemben büntetést szab ki, megrovást vagy próbára bocsátást alkalmaz, elkobzást vagy vagyonekobzást rendel el, a jogi személlyel szemben intézkedésként a jogi személy megszüntetését, tevékenységének korlátozását, illetve pénzbírságot alkalmazhat. Bár a jogalkotó az intézkedések alkalmazásának eseteit időközben kiterjesztette azokra az esetekre is, amikor az elkövető felelősségre vonására valamilyen ok miatt nem kerülhetett sor (például azért, mert a nyomozást megszüntették, vagy mert az elkövető nem büntethető), ez nem változtatott azon az alapvető elven, hogy intézkedés alkalmazására csak járulékos jelleggel kerülhet sor. Ennek azonban számos feltétele van: egyrészt szükséges szándékos bűncselekmény elkövetése, másrészt e bűncselekménynek összefüggésben kell lennie a jogi személy tevékenységével. Az intézkedés alkalmazásának további feltétele, hogy a bíróság jogerős ítéletben állapítsa meg az elkövető felelősségét.

A törvény alkalmazásának gyakorlati tapasztalatai

A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény foganatosításáról alig hallani a híradásokban, jóllehet a jogalkalmazó szervezeteknek a törvény 2001-es elfogadása és 2004-es hatálybalépése között elég idejük volt a felkészülésre. A törvény alkalmazására első ízben a 2004-ben kirobbant ún. fűszerpaprikaügy kapcsán történt kísérlet. Az ügy lényege, hogy a Szegedi Paprika Zrt.-t ausztriai megrendelője 2004 májusában tájékoztatta, hogy az általa szállított húsz tonna paprikaőrlemény aflatoxintartalma meghaladja az egészségügyi határértéket. A minőségi kifogást a szegedi vállalkozás jogosnak találta, és a terméket visszarúként átvette. A fűszerpaprika-őrlemény egy részét a Szegedi Paprika Zrt. ezt követően csemegepaprikaként a magyar piacon hozta forgalomba, más részét pedig ötven százalékos keveréssel az osztrák megrendelő részére visszaszállította. Az ügyészség vádirata szerint a Szegedi Paprika Zrt. vezetői tudatában voltak annak, hogy az általuk forgalmazott fűszerpaprika aflatoxintartalma meghaladja az egészségügyi határértéket, így visszaéltek az ártalmas közfogyasztási cikkel, azaz veszélyeztették a fogyasztók egészségét. A vádhatóság azzal is vádolta a cég vezetőit, hogy megtévesztették a fogyasztókat, amikor a termék csomagolásán a „Szegedi Paprika” feliratot tüntették fel. Az ügyészség a Szegedi Paprika Zrt.-re a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló törvény alapján pénzbírság kiszabását kezdeményezte.⁶ A vállalkozás vezetői, a vezérigazgató, az üzletágvezető és a gyártásvezető a bírósági eljárás során azzal védekeztek, hogy nem bizonyítható kétséget kizáróan, hogy az áru aflatoxintartalma meghaladta az egészségügyi határértéket. A védelem álláspontja szerint jogosan használták a vállalkozás bejegyzett védjegyét is, hiszen a terméket Szegeden állították elő.

⁵ Jszbt. 2. §

⁶ *Enyhe büntetéssel zárult a paprikabotrány.*

A bíróság részben helyt adott a vádindítványnak, és a fogyasztók megtévesztése miatt első fokon az elsőrendű vádlottat 700 ezer forint, a másodrendű vádlottat pedig 240 ezer forint pénzbüntetésre ítélte, a harmadrendű vádlottat felmentette. A Szegedi Paprika Zrt.-re 10 millió forint pénzbírságot szabtak ki a Jszbt. alapján. Az ügyet a másodfokon eljáró Csongrád Megyei Bíróság 2008 májusában másodfokon megalapozatlanság miatt hatályon kívül helyezte, és új eljárás lefolytatását rendelte el. Az eljárás jelentősen elhúzódott: a Szegedi Járásbíróság a megismételt eljárásban 2013 szeptemberében hozott elsőfokú ítéletet. A vádlottakat folytatólagosan társtettségben elkövetett ártalmas közfogyasztási cikkel visszaélés büntetében és folytatólagosan társtettségben elkövetett fogyasztó megtévesztésének vétségében mondta ki bűnösnek, és az elsőrendű vádlottat 600 ezer forint pénzbüntetésre, a másodrendű vádlottat 200 ezer forint pénzbüntetésre ítélte, a Szegedi Paprika Zrt.-t mint jogi személyt pedig 15 millió forint pénzbírság megfizetésére kötelezte. Az ítélet nem jogerős.⁷ Az ügy sajátossága, hogy időközben a Gazdasági Versenyhivatal is eljárást indított az érintett cégek ellen, mivel azok külföldi eredetű, szennyezett paprikát keverték termékeikbe, és ezzel megtévesztették a fogyasztókat. A GVH a Szegedi Paprika Zrt.-re 3 millió forint bírságot szabott ki, a határozat ellen indított pert a GVH 2008-ban jogerősen megnyerte.⁸

Ugyancsak felvetette jogi személyekkel szembeni büntetőjogi intézkedés kiszabásának szükségességét az ún. Lehel piaci húsügy. Az ügy háttere, hogy belső információk alapján a Fővárosi Állat-egészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás munkatársai 2006 novemberében rendőri biztosítás mellett ellenőrzést végeztek a Lehel téri piacon. Bár az ellenőrzés során illegális eredetű hústermékeket nem találtak, viszont nagy mennyiségű, szabálytalanul tárolt húskészítményt foglaltak le. A rendőrség rossz minőségű termék forgalomba hozatala büntettének gyanújával indított eljárást tíz érintett vállalkozás ellen, ezenkívül három vállalkozás esetében büntetőjogi intézkedés indítványozására tett javaslatot az ügyészségnek. Az ügy további fejleményeiről nincs információ.⁹

Felmerült a büntetőjogi intézkedés alkalmazásának lehetősége a 2006-ban kirobbant német importszemétyűben.¹⁰ Ebben Bács-Kiskun megyei vállalkozások importáltak és helyeztek el illegálisan több ezer tonna szemetet. Bár a főszervező kunbajai polgármestert az ügyben 2010-ben jogerősen is másfél év letöltendő börtönbüntetésre ítélték, és az érintett cégre rekordösszegű, 402 millió forintos bírságot szabott ki az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, az importot bonyolító vállalkozásokkal szemben végül nem alkalmaztak büntetőjogi intézkedést.

A törvény alkalmazásával kapcsolatban fellelt gyakorlati példák alapján azt állapíthatjuk meg, hogy az eljáró hatóságok kevésbé alkalmazzák a Jszbt.-t, az igen gyakran elhúzódó eljárások sok esetben véget érnek az elkövetők büntetőjogi felelősségének megállapításánál. Ha intézkedés alkalmazására kerül sor, akkor a bíróság általában

7 A Szegedi Törvényszék sajtóközleménye – „szegedi paprika” néven ismert büntetőügyben.

8 Lásd: a Fővárosi Törvényszék K.35.544/2006/4. számú ítélete

9 Fekete (2006)

10 Kende (2008)

pénzbírság alkalmazását rendeli el, amely azonban igen gyakran együtt jelenik meg más, pénzbírság megfizetésére kötelező közigazgatási-szabálysértési szankciókkal. Ezek a szankciók azonban általában függetlenek a bíróság büntetőügyben hozott ítéletétől, így alkalmazásuknak nem feltétele a jogerős bírósági ítélet és egyéb feltételek megléte. Amint a legutolsó példa is mutatja, a pénzbírságok elrettentő összegűek is lehetnek, amelyek megfizetése a vállalkozást anyagilag teljesen ellehetetleníti.

A jogi személlyel és vezető munkatársával szemben folyó elhúzódó büntetőeljárás hátrányosan befolyásolja a jogi személyek gazdasági tevékenységét. Mire a jogerős bírósági ítélet megszületik, sok esetben a jogi személlyel szemben már nincs is értelme sem pénzbírság, sem más intézkedés alkalmazásának, mivel érdemi gazdasági tevékenységet már nem folytat, és vagyonnal sem rendelkezik (fantomizálódik). Ebből következően a vállalkozások és tulajdonosaik jobban érdekeltek a cégek „bedöntésében”, mint a kiszabott bírság összegének megfizetésében, amely évekre, évtizedekre lehetlenné tenné működésüket. Vagyis a közigazgatási jellegű bírságok magas összege sok esetben egyet jelent a jogi személy tevékenységének megszüntetésével. Ez a jelenség ismételtén a büntetőjogi intézkedések alkalmazása ellen hat.

Az is fontos szempont lehet a pénzbírság elsődleges alkalmazása mellett, hogy a 2001. évi CIV. törvény csak korlátozottan rendelkezik speciális, végrehajtásra vonatkozó szabályokkal. A jogi személy megszüntetése és tevékenységének korlátozása kapcsán a bíróság a jogi személyről nyilvántartást vezető bíróságot keresi meg, azaz a döntés végrehajtása elsődlegesen jogi és adminisztratív intézkedéseket, szükség esetén felszámolási eljárás megindítását követeli meg. A pénzbírság kiszabása és végrehajtása ennél lényegesen egyszerűbb folyamat, és a bíróságnak nem kell felvállalnia egy nem kellően megalapozott döntés (pl. egy több száz főt foglalkoztató, működőképés vállalkozás megszüntetése) minden – az ítéleten jelentősen túlmutató – társadalmi-gazdasági következményét.

A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekre vonatkozóan a következő statisztikai adatok állnak rendelkezésre:¹¹

A jogi személlyel szemben a vádiratban indítványozott, valamint az elsőfokú ítéletben alkalmazott intézkedések száma megyei bontásban 2007 és 2014 között												
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013.	2014.*			
1	A főváros				3		1 2 3		1		8	2
2	Bács-Kiskun										0	0
3	Baranya				1	2	1 1 1 1	1	1		6	2
4	Békés			1							1	0
5	Borsod-Abaúj-Zemplén										0	0
6	Csongrád										0	0
7	Fejér				1	1		1			3	0
8	Győr-Moson-Sopron					1					1	0
9	Hajdú-Bihar										0	0
10	Heves										0	0
11	Jász-Nagykun-Szolnok										0	0
12	Komárom-Esztergom		6 1 4 1 1				1 1 1				13	3
13	Nógrád										0	0
14	Pest										0	0
15	Somogy										0	0
16	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1		1	1			1			3	1
17	Tolna						1 1				2	0
18	Vas										0	0
19	Veszprém			1	1 1						2	1
20	Zala										0	0
	Összesen:	1 0 6 2 6 1 8 1 4 0 4 3 8 2 2 0									39	9

* A törvény alkalmazására vonatkozóan 2007. január 1-je előtti statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. A 2014. évi adatok a január 1. és április 30. közötti időszakra vonatkoznak.

11 Az adatokat a Legfőbb Ügyészség közérdekű adatigénylés keretében a KiMitTud (<http://kimitud.atlatszo.hu>) weblapon keresztül bocsátotta rendelkezésemre. Segítő közreműködésüket ezúton is köszönöm!

Bár a rendelkezésre álló statisztikai adatsor sok szempontból nem teljesen pontos,¹² az adatokból mégis messzemenő következtetések vonhatók le. Elsősorban az, hogy a törvény hatálybalépése óta az ügyészség elenyésző számban kezdeményezett büntetőjogi intézkedést. Az e vonatkozásban megbízható statisztikai adatok azt mutatják, hogy az ilyen irányú ügyészégi kezdeményezések száma évente nem éri el a tízet. Ugyancsak rendkívül alacsony számú adat áll rendelkezésre a ténylegesen alkalmazott intézkedések vonatkozásában. Mivel a bíróság az ügyészség indítványához kötött, azt biztosan mondhatjuk, hogy a jogi személlyel szemben jogerősen alkalmazott intézkedések száma legalább kilenc, de nem több, mint harminckilenc. Ezek a számok a 2004–2006-os év figyelembevételével sem változnak érdemben.

A jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedések területi bontásban jelentős szórást mutatnak. Számos olyan alföldi, dél-dunántúli megye van, ahol a törvényt lényegében nem alkalmazzák. Üdítő kivételt jelent e tekintetben Baranya és Komárom-Esztergom megye, valamint a főváros, de ez is csak a többi megye rendkívül kisszámú adátának tekintetében számít jó eredménynek. A statisztikai adatok alapján elmondhatjuk, hogy a jogi személyekkel szemben az ügyészség, illetve a bíróság csak rendkívül kivételes esetekben, véletlenszerűen kezdeményez, illetve alkalmaz büntetőjogi intézkedést, vagyis a jogi személyek működésére vonatkozóan a törvénynek nincs érdemi hatása.

Javaslatok a törvény hatékonyságának növelésére

Álláspontom szerint a törvény eddig tapasztalt gyenge alkalmazása nem magától értetődő jelenség. Számos olyan terület van – elsősorban a gazdasági büntetőjog vagy a korrupció elleni fellépés területén –, ahol a törvényi rendelkezések hatékony és eredményes alkalmazásával jelentős eredményeket lehetne elérni, továbbá lényegesen javítható lenne az üzleti környezet tisztasága is. Az alábbiakban erre teszek néhány konkrét javaslatot.

A szankciórendszer átalakítása

A törvény szankciórendszere alapvetően represszív jellegű: megszüntet, korlátoz, büntet. Ez a szemléletmód ugyanakkor nem ösztönzi a jogi személyek (vállalkozások) tulajdonosait és menedzsmentjét arra, hogy változtassanak a jogi személy működésén, azt megfeleltessék a jogi előírásoknak. A represszív szankciók mellett – egyfajta vállalati magatartási szabályokként – szükséges lenne olyan intézkedések előírása, kötelező végrehajtása, amelyek átláthatóbbá, tisztábbá tehetnék e vállalkozások működését. Ilyen lehetne például a jogi személy legfőbb döntéshozó fórumának összehívása, vállalati compliance rendszer bevezetése, új főkönyvelő alkalmazása, a vállalati belső szabályzatok, előírások módosítása.

12 A Legfőbb Ügyészség tájékoztatása szerint arra vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat, hogy a bíróság hány esetben szabott ki jogerősen intézkedést, másrészt ez az adat sok esetben nem kerül rögzítésre. Ebből következően a bírósági határozatban alkalmazott intézkedésekre vonatkozó adatsort úgy kell tekinteni, hogy a bíróság első fokon legkevesebb ennyi esetben alkalmazta az intézkedést.

Az intézkedések kikényszeríthetőségének megteremtése

A fentiek szerint előírt magatartási szabályok kikényszeríthetősége érdekében szükség lehet a jelenleginél magasabb összegű pénzbírság feltételes kiszabásának megteremtésére. Mivel az intézkedések végrehajtásának ellenőrzésére a cégbíróságok nem rendelkeznek kellő felkészültséggel, indokolt lehet speciális cégjogi felkészültséggel rendelkező bírósági végrehajtók alkalmazására, akik képesek megítélni és nyomon követni a jogi személyek számára előírt feltételek teljesítését.

Ideiglenes intézkedés bevezetése

Az előbbi javaslatok természetesen csak azon jogi személyek esetében alkalmazhatók, amelyek tényleges gazdasági tevékenységet végeznek. A vagyonnal nem rendelkező, kiürített fantomcégek esetén a cél nem a tevékenység helyes irányba terelése, hanem az üzleti forgalom biztonságának erősítése e jogi személyek üzleti forgalomból való kizárása révén. E jogi személyek tevékenységét a további károkozás érdekében célszerűbb ideiglenes intézkedés keretében minél hamarabb korlátozni.

A vagyoni előny becsléssel történő megállapításának helyettesítése

Ha az elérni kívánt vagyoni előny értéke nem, vagy csak aránytalanul nagy ráfordítással állapítható meg, a hatályos szabályozás szerint a bíróság becslést alkalmaz. Ez a gyakorlatban komoly nehézségekkel jár,¹³ egyrészt mert bizonyos illegális tevékenységekkel elérni kívánt előnyre meglehetősen nehéz következtetni (pl. kábítószer-kereskedelem), másrészt a bíróság ítélete a becslés által könnyen támadhatóvá is válik. Ehelyett indokolt lehet kiszámítható, az adott vállalkozás éves forgalmához kötött szankció kiszabása a Gazdasági Versenyhivatal jogalkalmazásához hasonlóan.

Összegzés

Jelen tanulmány vizsgálatai alapján megállapítható, hogy a magyar büntetőjogban a jogi személyek büntelének, azaz a jog erejénél fogva nem lehetnek büntetőeljárás alanyai. Felelősségre vonásukat külön törvény biztosítja, azonban ennek gyakorlati tapasztalatai alapján azt mondhatjuk, hogy inkább beszélhetünk a jogi személyek büntetlenségéről. A törvényhez kapcsolódó módosítási javaslatok alkalmazása esetén azonban a jogalkotónak komoly társadalmi-gazdasági előnyök kihasználására, az üzleti forgalom biztonságának jelentős erősítésére nyílna lehetősége.

13 E rendelkezésekkel kapcsolatban Kóhalmi (2006) jogállami kritikát is megfogalmaz.

IRODALOMJEGYZÉK

- A Szegedi Törvényszék sajtóközleménye – „szegedi paprika” néven ismert büntetőügyben. (2013)
Forrás: www.birosag.hu/szakmai-informaciok/sajtokozlemeny/szegedi-torvenyszek-sajtokozlemeny-szegedi-paprika-neven-ismert (2013. 12. 4.)
- Enyhe büntetéssel zárult a paprikabotrány. (2007) Forrás: www.origo.hu/itthon/20070928-borton-buntetes-es-penzbuntetes-kiszabasat-kerde-az-ugyesz-a-fuszerpaprikaugyben.html (2013. 12. 4.)
- Fantoly Zsanett (2008): *A jogi személy büntetőjogi felelőssége*. Budapest, HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft.
- Fekete Gy. Attila (2006): *A főállatorvos csak tájékoztat?* Forrás: www.nol.hu/archivum/archiv-429665 (2013. 12. 4.)
- Kende Katalin (2008): *Cégek mint vádlottak*. Forrás: www.vg.hu/gazdasag/cegek-mint-vadlottak-216270 (2013. 12. 4.)
- Kovács Éva (1999): A jogi személy büntetőjogi felelőssége a magyar jogban. In Horváth Tibor (szerk.): *A magyar büntetőjogrendszer főbb fejlesztési irányai*. Miskolc, Miskolci Egyetem Bűnügyi Tudományok Intézete.
- Kóhalmi László (2006): A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedések. In: *Jura*, 12. évf. 1. sz. 52–62.
- Sántha Ferenc (2002): *A jogi személyek büntetőjogi felelősségéről*. Budapest, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó.
- Szikora Veronika (2001): A jogi személyek büntetőjogi felelőssége de lege lata és de lege ferenda. In: *Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica*, Tomus XIX. 347–360.
2001. évi CIV. törvény a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről
A Fővárosi Törvényszék K.35.544/2006/4. számú ítélete

SUMMARY

Sinlessness or Impunity? Criminal Measures against Legal Persons

KLOTZ Péter

The Act CIV. of 2001 on criminal measures against legal persons entered into force on 1st May, the day of Hungary's accession to the European Union. The act broke with the taboo-like principle which didn't allow using sanctions against legal persons. Although the Hungarian regulation didn't go so far to recognise the culpability of legal persons, the new act introduced significant innovations in several points. The cases and statistical data presented in the study confirm that the regulation is poorly implemented: courts apply criminal measures against legal persons only in a few cases, although these sanctions could play an important role in cleaning economic life. The present study attempts to reveal the causes of this phenomenon and suggests proposals to enhance the efficiency of the implementation of the act.

